

Subject Area
Education Management

Year: 2022
Vol: 8 Issue: 106
PP: 4671-4681

Arrival
14 November 2022

Published
31 December 2022
Article ID Number
67048

Article Serial Number
21

Doi Number
<http://dx.doi.org/10.29228/8/sss.67048>

How to Cite This Article
Şimşek, T. S. (2022).
"Eğitim Örgütlerinde
Personel Görüşlerine
Dayalı Psikolojik Şiddet
Algısı" International
Social Sciences Studies
Journal, (e-ISSN:2587-
1587) Vol:8, Issue:106;
pp:4671-4681

Social Sciences Studies
Journal is licensed under
a Creative Commons
Attribution-
NonCommercial 4.0
International License.

Eğitim Örgütlerinde Personel Görüşlerine Dayalı Psikolojik Şiddet Algısı¹

Perception of Psychological Violence Based on Staff's Opinions in Educational Organizations

Tahir Selami Şimşek¹

¹ Selçuk Üniversitesi Eğitim Fakültesi İlköğretim Bölümü Sınıf Öğretmenliği Anabilim Dalı, Konya, Türkiye

ÖZET

Bu araştırmanın amacı, eğitim örgütlerinde görev yapan eğitim çalışanlarının psikolojik şiddete maruz kalma düzeylerini saptamaktır. Bu araştırmanın evrenini 2014-2015 eğitim öğretim yılında Konya ili Meram İlçe Milli Eğitim Müdürlüğüne bağlı olan resmi okullarda görev yapan eğitim çalışanı oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini ise Meram ilçesinde bulunan eğitim örgütlerinde görev yapan 90 eğitim personeli oluşturmaktadır. Araştırmada ölçek olarak kullanılan anket iki ayrı bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde; eğitim çalışanlarının cinsiyeti, yaşı, medeni durumu, kıdemi, görevi ve eğitim durumu gibi demografik bilgileri yer almakta; ikinci bölümde ise Leymann (1996) tipolojisi üzerinden araştırmacı tarafından uyarlanan otuz sorudan oluşan beş boyutta toplanmış psikolojik şiddet algı ölçeği kullanılmıştır. Ölçek ile elde edilen bilgilerin analizinde SPSS paket programından yararlanılmıştır. Araştırmada frekans, yüzdelik, aritmetik ortalama, standart sapma, T testi ve ANOVA testi kullanılmıştır. Araştırmadan elde edilen bulgular sonucunda; Meram ilçesindeki eğitim örgütlerindeki görev yapan eğitim personellerinin ankette yer alan davranışlara genel olarak maruz kalma düzeylerinin çok düşük düzeyde olduğu saptanmıştır. Yine araştırmada cinsiyet değişkenine göre anlamlı farklılık olmamakla birlikte, medeni durum, eğitim durumu, yaş, kıdem ve kurumdaki görev değişkenlerine göre anlamlı farklılıklar bulunmuştur. Araştırma sonuçlarına göre öneriler sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Eğitim Çalışanı, Psikolojik Şiddet, Algı Ölçeği

ABSTRACT

The aim of this study is to determine the level of exposure to psychological violence of education staff working in educational organizations. The universe of this research consists of education staff working in public schools affiliated to the Meram District National Education Directorate in Konya in the 2014-2015 academic year. The sample of the research consists of ninety educational staff working in educational organizations in Meram district. The questionnaire used as a scale in the research consists of two separate parts. In the first part; demographic information such as gender, age, marital status, seniority and education level of education staff are included; In the second part, the psychological violence perception scale consisting of thirty questions and collected in five dimensions, which was adapted by the researcher based on the Leymann (1996) typology, was used. SPSS package program has been used in the analysis of the information obtained with the scale. In the research, Frequency percent, arithmetic mean, standard deviation, T test and ANOVA test have been used. As a result of the findings obtained from the research; It has been determined that the level of exposure of the education staff working in educational organizations in Meram district to the behaviors included in the survey is at a very low level. In this study, although there is no significant difference according to the gender variable, significant differences have been found according to the variables of marital status, education status, age, seniority and duty in the institution. Suggestions were presented according to the results of the research.

Keywords: Educational Staff, Psychological Violence, Perception Scale

1. GİRİŞ

Mobbing kavramı, İngilizce 'de psikolojik şiddet, kuşatma, taciz, rahatsız etme veya sıkıntı verme gibi anlamlara gelmektedir.(Oxford Advanced Learner's Dictionary, akt. Karcıoğlu ve Akbaş,2010).

Psikolojik şiddet kavramı(mobbing), biyologlar tarafından uçan kuşların yuvalarını korumak için saldırganın etrafında dönme davranışlarını betimlemek amacıyla 19. yüzyılda ilk kez kullanılmıştır. Kavram daha sonra 1960'larda, Konrad Lorenz tarafından küçük hayvan gruplarının daha güçlü ve yalnız bir hayvana toplu şekilde hücum ederek uzaklaştırması; ya da aynı kuluçkadan çıkan kuşlar arasında yaşanan ve diğer kuşların, aralarındaki en zayıf kuşu sudan ve yiyecekten uzak tutarak dışlaması, iyice güçsüz bir hale getirmesi ve en sonunda da fiziksel şiddet ile öldürerek grubun dışına atması durumunu belirtmek amacıyla kullanılmıştır. (Tınaz, 2006).

Heinemann, 1972 yılında ders sırasında öğrencilerin birbirlerine neler yapabileceğiyle ilgilenmiş ve küçük gruplar oluşturan öğrencilerin genelde tek bir öğrenciye karşı yaptıkları yıkıcı ve zararlı davranışları açıklamak için bu kavramı kullanmıştır. Heinemann, 1972 göre eğer önlem alınmazsa arkadaşlarının zarar gören çocukların sonunun intihara kadar gidebileceğini vurgulamıştır. Daha sonraları 1980'li yılların başında İsveçli psikolog Leymann, benzer türde davranışların iş yerlerinde de var olduğunu belirlemiştir (Ertürk,2005 Akt: Çomak, 2011). Leymann'ın

¹ Bu araştırma Hoca Ahmet Yesevi Uluslararası Türk-Kazak Üniversitesi Beşeri Bilimler Fakültesi Eğitim Yönetimi ve Denetimi alanında yapılan tezsiz yüksek lisans araştırma ödevinden üretilmiştir.

çalışanlar arasında benzer tipte uzun dönemli düşmanca ve saldırgan davranışların varlığına dair yaptığı saptamalar sonucunda, bu kavramı kullandığı bilinmektedir. (Tınaz, 2006).

Leymann'a (1996) göre iş yaşamındaki psikolojik şiddet sistematik şekilde bir ya da fazla kişiye yöneltilen kırıcı, aşağılayıcı konuşma ve düşmanlığı içerir. Psikolojik şiddet yüzünden bir kişi savunmasız bir pozisyona itilir ve orada birçok psikolojik şiddet uygulanır. Bu hareketler sık sık ve uzun bir süre devam eder. Sık sık tekrar eden ve uzun süren bu düşmanca tavır yüzünden bu kötü davranma zihinsel, sosyal ve psikolojik sorunlar doğurur ve dolayısıyla psikolojik, duygusal ve fizyolojik sorunlara yol açabilir. Bu durum örgütlerde intikam gütmeye ve şiddete kadar gidebilir. Sürekli eleştirinin, hakaret ya da saldırganlık belirtilerinin, kişiye yönelik fiziksel taciz ve tehditlerin yaygın olduğu düşmanca bir iş ortamının varlığı, bütün çalışanlar için gerçek bir sorundur (www.leymann.se/English.com. Akt: Çomak, 2011).

Cemaloğlu (2007)'nin Davenport'tan aktardığına göre Leymann, psikolojik şiddet davranışlarını, beş farklı grupta, 45 çeşit davranış olarak belirtmektedir. Aşağıda Leymann tarafından belirlenen psikolojik şiddet davranışları verilmiştir.

I. Grup: İletişim Biçimi ve Etkileri: Kurban, amirleri tarafından sınırlanır. Sürekli sözü kesilir. Kendini ifade etme fırsatı verilmez. Benzer davranışları meslektaşları sergiler. Azarlanır ve yüksek sesle bağırlır. İşle ilgili olarak eleştirilir. Özel yaşamı eleştirilir. Telefonla rahatsız edilir. Sözlü olarak tehdit edilir. Tehdit mektubu alır. Yalancı olduğu imâ edilir.

II. Grup: Sosyal İlişkilere Saldırı: İnsanlar kurbanla konuşmaz. Kurbanın işyerindeki arkadaşlarıyla konuşması engellenir. Görüşme hakkından yoksun bırakılır. Diğer iş görenlerden dışlanır. Örgütte, kurban yokmuş gibi davranılır.

III. Grup: İtibara Saldırı: Kurban hakkında kötü konuşulur. Asılsız dedikodu çıkarılır. Alaya alınır. Akıl hastasıymış gibi davranılır. Psikiyatrik tedavi almaya zorlanır. Herhangi bir özrüyle alay edilir. El kol hareketleri, yürüyüşü, sesi taklit edilir. Politik ya da dinî inançlarıyla, özel yaşamıyla milliyetiyle alay edilir. Öz saygısını etkileyecek bir iş yapmaya zorlanır. Çaba ve başarısı haksız bir şekilde değerlendirilir. Kararları sürekli sorgulanır. Küçük düşürücü isimlerle çağrılır. Cinsel imalarda bulunulur.

IV. Grup: Yaşam ve İş Kalitesine Saldırı: Kurban önemli görevler verilmez. Görevleri kısıtlanır. Anlamsız görevleri yapması istenir. Yeteneklerinin altında görevler verilir. Sürekli yeni görevler verilir. Öz saygısını olumsuz yönde etkileyen görevler verilir. Oluşan zararların faturası kurbanı çıkarılır. İşyerine ve evine hasar verilir.

V. Grup: Doğrudan Sağlığı Etkileyen: Kurban, fiziksel olarak zor bir görev yapmaya zorlanır. Fiziksel şiddet uygulanır. Hafif şiddetle tehdit edilir. Fiziksel olarak taciz edilir. Cinsel olarak taciz edilir.

Ülkemizde ise, psikolojik şiddetle ilgili araştırmalarının 2000'li yılların başlarında başlamıştır (Canbaz, 2014). Türkiye Büyük Millet Meclisi Komisyonu mobbingin "işyerinde psikolojik taciz" kelime anlamı, psikolojik şiddet, baskı, kuşatma, taciz, rahatsız etme veya sıkıntı vermektir. Komisyon mobbingin kelime anlamını tam olarak bulmak için Türk Dil Kurumuna başvurmuş ve Türk Dil Kurumu, mobbing kavramının karşılığı olarak "BEZDİRİ" kelimesini belirlemiş ve bezdiriyi "İş yerinde, okullarda vb. topluluklar içinde belirli bir kişiyi hedef alıp, çalışmalarını sistemli, bir şekilde engelleyip huzursuz olmasına yol açarak yıldırma, dışlama, gözden düşürme" olarak tanımlamıştır (Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu, 2011).

Ülkemizde yapılan psikolojik şiddet ile ilgili araştırmalar çoğunlukla ticari işletmelerde yapılmıştır. Bir milyona yakın öğretmenimizin olduğu ülkemizde eğitim örgütlerinde de psikolojik şiddet okul iklimi açısından bir tehdit unsuru olarak görülmektedir. Eğitim örgütlerinin hedeflerine ulaşabilmeleri için, eğitim çalışanlarının motivasyonlarının ve performanslarının yüksek olmasına bağlıdır. Olumlu okul iklimi eğitim çalışanlarının iş doyumları, performansları ve motivasyonlarının artmasını sağlarken, okullardaki olumsuz okul iklimi ise eğitim çalışanlarının tükenmişliklerine ve psikolojik şiddete maruz kalma oranlarını arttırmaktadır. Özellikle yöneticilerin olumsuz davranışları eğitim çalışanlarını olumsuz etkilemekte, moral ve motivasyonlarının düşmesine sebep olmaktadır. Eğitim örgütlerinde eğitim çalışanlarının maruz kaldığı psikolojik şiddet unsurlarının bilinmesi, okulların hedeflerine ulaşabilmeleri için son derece önemlidir. Bu araştırma ile ilgili literatüre katkı sağlanacağı değerlendirilmektedir.

Bu araştırmanın amacı Meram ilçesindeki eğitim örgütlerinde çalışan eğitim çalışanlarının, eğitim örgütlerinde psikolojik şiddete maruz kalma düzeyleri belirlemek, psikolojik şiddetin birey, örgüt ve toplum sağlığına verdiği zararın fark edilmesine ve bu konuda gerekli önlemlerin alınmasına katkı sağlayacağı sağlamaktır.

Bu araştırmanın amacının gerçekleşmesi için aşağıdaki alt amaçlara cevap aranacaktır.

1. Eğitim çalışanlarının psikolojik şiddet algısı ne düzeydedir?
2. Eğitim çalışanlarının psikolojik şiddet algısı cinsiyet, yaş, medeni durum, mesleki kıdem, görev ve eğitim durumu değişkenlerine göre anlamlı bir fark var mıdır?

2. YÖNTEM

2.1. Araştırmanın Yöntemi

Bu bölümde araştırmanın modeli, evren ve örneklem ile veri toplama aracı ve verilerin çözümlenmesi konularına yer verilmiştir.

2.2. Araştırmanın Modeli

Eğitim personelinin psikolojik şiddete maruz kalma düzeylerini belirlemeye çalışılan bu araştırma, tarama modeline göre yürütülmüştür. Tarama modeli, geçmişte ya da halen var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımlarıdır. Araştırmaya konu olan olay, birey ya da nesne, kendi koşulları içinde ve olduğu gibi tanımlanmaya çalışılır. Tarama modelleri, çok sayıda elemandan oluşan bir evrende, evren hakkında genel bir yargıya varmak amacıyla evrenin tümü ya da ondan alınacak bir grup, örnek ya da örneklem üzerinde yapılan tarama düzenlemeleridir (Karasar, 2005).

Analiz teknikleri açısından bakıldığında bu çalışma, sayısal bir araştırmadır. Meram ilçesindeki farklı eğitim kurumlarında görev yapan eğitim çalışanlarının psikolojik şiddete maruz kalma düzeylerini belirlemeye yönelik bir çalışmadır. Bunun için uyarlanan psikolojik şiddet algı ölçeği Meram ilçesindeki eğitim kurumunda görev yapan eğitim çalışanlarının algı ölçeğindeki maddelere verdikleri cevaplar yorumlanarak araştırmanın problem durumuna yanıt bulunmaya çalışılmıştır ve araştırma bulgularına göre öneriler sunulmuştur.

2.3. Evren ve Örneklem

Örneklem, belli kurallara göre, belli bir evrenden seçilmiş ve seçildiği evreni temsil yeterliği kabul edilen küçük kümedir. Araştırmalar çoğunlukla örneklem kümeler üzerinde yapılır ve elde edilen sonuçlar ilgili evrenlere genellenir (Karasar, 2005).

Bu araştırmanın evreni 2014 - 2015 eğitim öğretim yılında Konya ili Meram İlçe Milli Eğitim Müdürlüğüne bağlı bulunan resmi eğitim kurumunda görev yapan eğitim çalışanından oluşmaktadır. Bu okullardan basit tesadüfi örneklem yöntemiyle seçilen 90 eğitim çalışanı bu araştırmanın örneklemine oluşturmaktadır. Psikolojik şiddet algı ölçeği araştırmanın örneklemine oluşturan 90 kişiye dağıtılıp uygulanmış ancak 86 kişiden dönüt alınmıştır. Anketler incelendiğinde eksik veya hatalı doldurulanlar 8 anket çıkarılmış ve 78 anket üzerinde çalışma yapılmıştır.

Tablo 1: Araştırmaya Katılanların Demografik Bilgileri

Değişkenler	Seçenek	F	%
Cinsiyet	Kadın	36	46,2
	Erkek	42	53,8
Medeni Durum	Bekar	16	20,5
	Evli	62	79,5
Yaş	18-25	21	26,9
	26-33	12	15,4
	34-41	34	43,6
	42-49	9	11,5
	50 ve üstü	2	2,6
Kıdem	1-5 yıl	6	7,7
	6-10 yıl	16	20,5
	11-15 yıl	39	50
	16-20 yıl	10	12,8
	21 yıl ve üstü	7	9
Görev Durumu	Sınıf Öğretmeni	38	48,7
	Branş Öğretmeni	24	30,8
	İdareci	11	14,1
	Memur	2	2,6
	Hizmetli	3	3,8
Eğitim Durumu	Lisans	71	91
	Lisansüstü	7	9
Toplam		778	%100

Tablo 1 incelendiğinde araştırmaya katılan eğitim çalışanlarının %46,2'sinin (36) kadın, %53,8'inin (42) ise erkek eğitim çalışanlarından oluştuğu; eğitim çalışanlarının %20,5'inin (16) bekar, %79,5'inin (62) ise evli oluştuğu

görülmektedir. Tablo 1'e göre katılımcıların %26,9'u (21) 18-25 yaş aralığında, %15,4'ünün (12) 26-33 yaş aralığında, %43,6'sının (34) 34-41 yaş aralığında, %11,5'inin (9) 42-49 yaş aralığında olduğu, %2,6'sının (2) ise 50 ve üstü yaş aralığında olduğu bulunmuştur. Katılımcıların %7,7'sinin (6) 1-5 yıl, %20,5'inin (16) 6-10 yıl, %50'sinin (39) 11-15 yıl, %12,8'inin (10) 16-20 yıl, %7'sinin (9) ise 21 yıl ve üstü kıdeme sahip olduğu tespit edilmiştir. Katılımcıların %48,7'sinin (38) sınıf öğretmeni, %30,8'inin (24) branş öğretmeni, %14,1'inin (11) idareci, %2,6'sının (2) memur, %3,8'inin (3) ise hizmetli olarak görevli oldukları belirlenmiştir. Son olarak katılımcıların %91'inin (71) lisans, %9'unun (7) ise lisansüstü eğitim derecesine sahip oldukları saptanmıştır.

2.4. Veri Toplama Aracı

Araştırmanın veri toplama aracı olarak, kişisel bilgi formu ve psikolojik şiddet durumuna ilişkin algı ölçeği şeklinde iki bölümden oluşan anket formu kullanılmıştır. Anket oluşturulmadan önce Leymann (1996) tipolojisinde yer alan 45 Psikolojik Şiddet davranışı incelenmiştir. Psikolojik şiddet davranışlardan, uygulamanın yapılacağı örneklem grubu dikkate alınarak bazıları değiştirilmiş, bazıları ise ankete alınmamıştır.

2.4.1. Kişisel Bilgiler Anketi

Anketin birinci bölümünde yer alan kişisel bilgi formu altı maddeden oluşmaktadır. Anketin bu bölümünde eğitim personellerinin; cinsiyetleri, medeni durum, eğitim durumu, yaşları, kıdemleri ve kurumdaki görevleri sorulmuştur.

2.4.2. Algı Ölçeği

Anketin ikinci bölümünde yer alan psikolojik şiddete ilişkin algılarını ölçen ölçek Leymann (1996) tipolojisi incelenerek oluşturulmuştur. Konya-Meram ilçesindeki resmi eğitim kurumlarında görev yapan personelin psikolojik şiddete algılarını ölçmeyi amaçlayan ankette 30 soru 5 farklı boyutta sunulmuştur. Algı ölçeğinde yer alan 30 sorunun tamamına verilen cevaplar; "hiçbir zaman", "nadiren", "bazen", "çoğunlukla", "her zaman" şeklinde puanlar değerlendirilmiştir.

Bu çalışma kapsamında ölçeğin güvenilirliğini belirlemek için yapılan hesaplamada Cronbach Alfa Katsayıları genel ortalaması ,86 bulunmuştur. Bu sonuç araştırmanın güvenilirliği açısından yeterli bir güvenilirlik olduğunun göstergesidir. Ayrıca ilgili literatürde tüm çalışmalara ulaşılarak araştırmada geçerlilik sağlanmıştır.

5.5. Verilerin Çözümlemesi

Verilerin analizinde SPSS paket programından yararlanılmıştır. Araştırmada frekans, yüzdelik, aritmetik ortalama, standart sapma, iki örneklem grubu için t testi, üç ve daha fazla örneklem grubu için ANOVA testi kullanılmıştır. Çalışmada cinsiyet, medeni durum ve eğitim durumu değişkenleri için T testi kullanılmış olup; yaş, kıdem, görev değişkenleri için ANOVA testi kullanılmıştır.

3. BULGULAR

Araştırmanın ilk alt amacı olan "Eğitim çalışanlarının psikolojik şiddet algısı ne düzeydedir?" amacının bulunması için psikolojik şiddet algı ölçeğinin genel ve alt boyutlarının aritmetik ortalama ve standart sapma hesaplanmıştır. Elde edilen sonuçlar Tablo 2'de gösterilmiştir.

Tablo 2: Eğitim Çalışanlarının Psikolojik Şiddete Maruz Kalma Algı Düzeyleri

Boyut	N	\bar{X}	Ss
İletişim Biçimi ve Etkileri	78	1,5751	,55303
Sosyal İlişkilere Saldırı	78	2,1314	,73825
İtibara Saldırı	78	1,7115	,38240
Doğrudan Sağlığı Etkileyen	78	1,5032	,42781
Yaşam ve İş Kalitesine Saldırı	78	1,2051	,30022
Genel Ortalama	78	1,6253	,34592

Tablo 2'de yer alan bulgulara göre eğitim çalışanlarının psikolojik şiddete maruz kalma algıları aritmetik ortalama ve standart sapma sonuçları incelenmiştir. Yapılan incelemede eğitim çalışanlarının psikolojik şiddete maruz kalma algı düzeylerinin "düşük" düzeyde olduğu görülmektedir ($\bar{X}=1,6253$). Tablo 2'ye göre alt boyutlar incelendiğinde eğitim çalışanları ; "İletişim Biçimi ve Etkileri" boyutuna ($\bar{X}=1,5751$), "Sosyal İlişkilere Saldırı" boyutuna ($\bar{X}=2,1314$), "İtibara Saldırı" boyutuna ($\bar{X}=1,7115$), "Doğrudan Sağlığı Etkileyen" boyutuna ($\bar{X}=1,5032$), "Yaşam ve İş Kalitesine Saldırı" boyutuna ($\bar{X}=1,2051$) ortalama ile "düşük" düzeyde katıldıkları tespit edilmiştir. Eğitim çalışanlarının psikolojik şiddete maruz kalma algı düzeyleri tüm alt boyutlarda "düşük" düzeyde çıkmakla birlikte "Sosyal İlişkilere Saldırı" boyutunun diğer boyutlara oranla daha yüksek olduğu görülmektedir.

Araştırmanın ikinci alt amacı olan "Eğitim çalışanlarının psikolojik şiddet algısı cinsiyet, yaş, medeni durum, mesleki kıdem, görev ve eğitim durumu değişkenlerine göre anlamlı bir fark var mıdır?" amacının bulunması için iki örneklem grubu için T testi, üç ve daha fazla olan örneklem grubu için ANOVA testi kullanılmıştır. Eğitim

çalışanları algılarının psikolojik şiddet algı ölçeğinin genel ve alt boyutlarında cinsiyet değişkenine göre yapılan T testi sonuçları Tablo 3'te gösterilmiştir.

Tablo 3: Eğitim çalışanları algılarının psikolojik şiddet algı ölçeğinin genel ve alt boyutlarında cinsiyet değişkenine göre yapılan T Testi sonuçları.

Boyutlar	Durum	N	\bar{X}	S	sd	t	p
İletişim Biçimi ve Etkileri	Kadın	36	1,6032	,59061	76	,413	,681
	Erkek	42	1,5510	,52472	70,739		,684
Sosyal İlişkilere Saldırı	Kadın	36	2,1528	,77293	76	,235	,815
	Erkek	42	2,1131	,71611	72,121		,816
İtibara Saldırı	Kadın	36	1,6458	,29955	76	-1,414	,161
	Erkek	42	1,7679	,43702	72,684		,150
Yaşam ve İş Kalitesine Saldırı	Kadın	36	1,4792	,39245	76	-,457	,649
	Erkek	42	1,5238	,45968	76,000		,645
Doğrudan Sağlığı Etkileyen	Kadın	36	1,2130	,27778	76	,212	,833
	Erkek	42	1,1984	,32141	75,992		,831
Genel Ortalama	Kadın	36	1,6188	,31778	76	-,152	,879
	Erkek	42	1,6308	,37210	76,000		,878

($p>0.05$).

Tablo 3'te yer alan sonuçlar, Eğitim çalışanları algılarının ölçek boyutlarında cinsiyet değişkenine göre tüm alt boyutlarda ve toplam ölçek puanında anlamlı farklılık oluşturmadığını göstermektedir ($p>0.05$).

Eğitim çalışanları algılarının psikolojik şiddet algı ölçeğinin genel ve alt boyutlarında medeni durum değişkenine göre yapılan T testi sonuçları Tablo 4'te gösterilmiştir.

Tablo 4: Eğitim çalışanları algılarının psikolojik şiddet algı ölçeğinin genel ve alt boyutlarında medeni durum değişkenine göre yapılan T testi sonuçları.

Boyutlar	Durum	N	\bar{X}	S	df	t	p
İletişim Biçimi ve Etkileri	Bekâr	16	1,5536	,51077	76	-,173	,863
	Evli	62	1,5806	,56724	25,434		,855
Sosyal İlişkilere Saldırı	Bekâr	16	2,2188	,71224	76	,528	,599
	Evli	62	2,1089	,74880	24,291		,591
İtibara Saldırı	Bekâr	16	1,5703	,22808	76	-1,676	,098
	Evli	62	1,7480	,40646	42,624		,026
Yaşam ve İş Kalitesine Saldırı	Bekâr	16	1,3125	,20917	76	-2,041	,045
	Evli	62	1,5524	,45637	54,331		,003
Doğrudan Sağlığı Etkileyen	Bekâr	16	1,0625	,13437	76	-2,183	,032
	Evli	62	1,2419	,32034	59,693		,001
Genel Ortalama	Bekâr	16	1,5435	,26153	76	-1,061	,292
	Evli	62	1,6464	,36336	31,731		,208

($p<0.05$)

Tablo 4'te yer alan sonuçlar, Eğitim çalışanları algılarının ölçek boyutlarında medeni durum değişkenine göre İletişim Biçimi ve Etkileri, Sosyal İlişkilere Saldırı ve İtibara Saldırı alt boyutlarıyla genel ortalamada anlamlı farklılık oluşturmadığını tespit edilmiştir ($p>0.05$). Yaşam ve İş Kalitesine Saldırı ile Doğrudan Sağlığı Etkileyen alt boyutlarında anlamlı bir farklılık olduğu saptanmıştır ($p<0.05$). Yaşam ve İş Kalitesine Saldırı alt boyutunda evlilerin algıları ($\bar{X}=1,55$), bekâr olan çalışanların algılarına ($\bar{X}=1,31$) göre olumsuz bir algıya sahip olduğu bulunmuştur. Doğrudan Sağlığı Etkileyen alt boyutunda evlilerin algıları ($\bar{X}=1,24$), bekâr olan çalışanların algılarına ($\bar{X}=1,06$) göre olumsuz bir algıya sahip olduğu belirlenmiştir.

Eğitim çalışanları algılarının psikolojik şiddet algı ölçeğinin genel ve alt boyutlarında eğitim durumu değişkenine göre yapılan T testi sonuçları Tablo 5'te sunulmuştur.

Tablo 5: Eğitim çalışanları algılarının psikolojik şiddet algı ölçeğinin genel ve alt boyutlarında eğitim durumu değişkenine göre yapılan T testi sonuçları.

Boyutlar	Durum	N	\bar{X}	S	df	t	p
İletişim Biçimi ve Etkileri	Lisans	71	1,5473	,52682	76	-1,424	,159
	Lisans Üstü	7	1,8571	,76488	6,573		,332
Sosyal İlişkilere Saldırı	Lisans	71	2,0669	,68785	76	-2,544	,013
	Lisans Üstü	7	2,7857	,96208	6,619		,097
İtibara Saldırı	Lisans	71	1,6514	,28024	76	-5,088	,000
	Lisans Üstü	7	2,3214	,69544	6,194		,044
Yaşam ve İş Kalitesine Saldırı	Lisans	71	1,4225	,30645	76	-6,614	,000
	Lisans Üstü	7	2,3214	,62856	6,284		,009
Doğrudan Sağlığı Etkileyen	Lisans	71	1,1549	,25716	76	-5,534	,000
	Lisans Üstü	7	1,7143	,23002	7,560		,000
Genel Ortalama	Lisans	71	1,5686	,26120	76	-5,378	,000
	Lisans Üstü	7	2,2000	,56247	6,258		,025

(p<0.05)

Tablo 5'te yer alan sonuçlar, eğitim çalışanları algılarının ölçek boyutlarında eğitim durumu değişkenine göre İletişim Biçimi ve Etkileri ve Sosyal İlişkilere Saldırı alt boyutlarında anlamlı farklılık oluşturmadığını tespit edilmiştir (p>0.05). İtibara Saldırı, Yaşam ve İş Kalitesine Saldırı, Doğrudan Sağlığı Etkileyen alt boyutlarında ve genel ortalama anlamlı bir farklılık olduğu saptanmıştır (p<0.05). İtibara saldırı boyutunda lisansüstü eğitime sahip olanların ($\bar{X}=2,32$), lisans eğitime sahip olanlara ($\bar{X}=1,65$) göre olumsuz bir algıya sahip oldukları görülmüştür. Yaşam ve İş Kalitesine Saldırı alt boyutunda lisansüstü eğitime sahip olanların ($\bar{X}=2,32$), lisans eğitime sahip olanlara ($\bar{X}=1,42$) göre olumsuz bir algıya sahip oldukları bulunmuştur. Doğrudan Sağlığı Etkileyen alt boyutunda lisansüstü eğitime sahip olanların ($\bar{X}=1,71$), lisans eğitime sahip olanlara ($\bar{X}=1,15$) göre olumsuz bir algıya sahip olduğu belirlenmiştir. Genel ortalama lisansüstü eğitime sahip olanların ($\bar{X}=2,20$), lisans eğitime sahip olanlara ($\bar{X}=1,57$) göre olumsuz bir algıya sahip oldukları tespit edilmiştir.

Eğitim çalışanları algılarının psikolojik şiddet algı ölçeğinin genel ve alt boyutlarında yaş değişkenine göre yapılan ANOVA testi sonuçları Tablo 6'da gösterilmiştir.

Tablo 6: İş Yerinde Psikolojik Şiddete Maruz Kalma Düzeyinin Katılımcıların Yaşa Bağlı Olarak Değişimine İlişkin Varyans Analizi Sonuçları

Boyutlar	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Ortalama Kare	F	p	Fark
İletişim Biçimi ve Etkileri	Gruplar Arası	1,634	4	,408	1,360	,256	
	Grup İçi	21,916	73	,300			
	Toplam	23,550	77				
Sosyal İlişkilere Saldırı	Gruplar Arası	,933	4	,233	,415	,797	
	Grup İçi	41,032	73	,562			
	Toplam	41,966	77				
İtibara Saldırı	Gruplar Arası	2,674	4	,669	5,685	,000	1-4,2-4,3-4
	Grup İçi	8,585	73	,118			
	Toplam	11,260	77				
Yaşam ve İş Kalitesine Saldırı	Gruplar Arası	6,542	4	1,635	15,809	,000	1-4,1,5,2,4,2,5,3,4
	Grup İçi	7,551	73	,103			
	Toplam	14,093	77				
Doğrudan Sağlığı Etkileyen	Gruplar Arası	2,402	4	,600	9,657	,000	1-4,1-5,2-4,2-5,3-4,3-5
	Grup İçi	4,539	73	,062			
	Toplam	6,940	77				
Genel Ortalama	Gruplar Arası	2,275	4	,569	5,984	,000	
	Grup İçi	6,939	73	,095			
	Toplam	9,214	77				

(p<0.05) (1:18-25 yaş, 2: 26-33 yaş, 3: 34-41 yaş, 4:42-49 yaş, 5: 50 ve üstü yaş aralığı) (p<0.05).

Tablo 6 incelendiğinde İletişim Biçimi ve Etkileri ve Sosyal İlişkilere Saldırı alt boyutlarında yapılan anova testinin sonuçlarına göre anlamlı fark olmadığı tespit edilmiştir (p>0.05). İtibara Saldırı, Yaşam ve İş Kalitesine Saldırı, Doğrudan Sağlığı Etkileyen alt boyutları ile genel ortalama yapılan anova testi sonuçlarına göre anlamlı bir fark bulunduğu belirlenmiştir (p<0.05). İtibara saldırı boyutunda farkın hangi gruplar arasında olduğunu bulmak amacı ile yapılan Scheffe testinin sonuçlarına göre 42-49 yaş aralığında ($\bar{X}=2,18$) olanların; 18-25 yaş aralığında ($\bar{X}=1,61$), 26-33 yaş aralığında ($\bar{X}=1,52$) ve 34-41 yaş aralığında ($\bar{X}=1,71$) bulunanlara göre daha fazla itibara saldırı boyutuna maruz kaldıkları tespit edilmiştir. Yaşam ve iş kalitesine saldırı boyutunda farkın hangi gruplar arasında olduğunu bulmak amacı ile yapılan Scheffe testinin sonuçlarına göre 42-49 yaş aralığında ($\bar{X}=2,19$) olanların 18-25 yaş aralığında ($\bar{X}=1,29$) olanlara göre, 50 ve üstü yaş aralığında olanların ($\bar{X}=2,19$) 18-25 yaş

aralığında ($\bar{X}=1,29$) olanlara göre, 42-49 yaş aralığında ($\bar{X}=2,19$) olanların 26-33 yaş aralığında ($\bar{X}=1,35$) olanlara göre, 50 ve üstü yaş aralığında olanların ($\bar{X}= 2,19$) 26-33 yaş aralığında ($\bar{X}=1,35$) olanlara göre, 42-49 yaş aralığında ($\bar{X}=2,19$) olanların 34-41 yaş aralığında ($\bar{X}=1,47$) olanlara göre daha fazla yaşam ve iş kalitesine saldırı boyutuna maruz kaldıkları saptanmıştır. Doğrudan sağlığı etkileyen boyutunda farkın hangi gruplar arasında olduğunu bulmak amacı ile yapılan Scheffe testinin sonuçlarına göre 42-49 yaş aralığında ($\bar{X}=1,47$) olanların 18-25 yaş aralığında ($\bar{X}=1,06$) olanlara göre, 50 ve üstü yaş aralığında olanların ($\bar{X}= 1,67$) 18-25 yaş aralığında ($\bar{X}=1,06$) olanlara göre, 42-49 yaş aralığında ($\bar{X}=1,47$) olanların 26-33 yaş aralığında ($\bar{X}=1,13$) olanlara göre, 50 ve üstü yaş aralığında olanların ($\bar{X}= 1,67$) 26-33 yaş aralığında ($\bar{X}=1,13$) olanlara göre, 42-49 yaş aralığında ($\bar{X}=2,19$) olanların 34-41 yaş aralığında ($\bar{X}=1,11$) olanlara göre, 50 ve üstü yaş aralığında olanların ($\bar{X}= 1,67$) 34-41 yaş aralığında ($\bar{X}=1,11$) olanlara göre daha fazla doğrudan sağlığı etkileyen boyutuna maruz kaldıkları görülmektedir. Genel ortalamada farkın hangi gruplar arasında olduğunu bulmak amacı ile yapılan Scheffe testinin sonuçlarına göre 50 ve üstü yaş aralığında olanların ($\bar{X}= 2,34$) 18-25 yaş aralığında ($\bar{X}=1,64$) olanlara göre, 50 ve üstü yaş aralığında olanların ($\bar{X}= 2,34$) 26-33 yaş aralığında ($\bar{X}=1,50$) olanlara göre, 50 ve üstü yaş aralığında olanların ($\bar{X}= 2,34$) 34-41 yaş aralığında ($\bar{X}=1,55$) olanlara göre, 50 ve üstü yaş aralığında olanların ($\bar{X}= 2,34$) 42-49 yaş aralığında ($\bar{X}=1,62$) olanlara göre daha fazla maruz kaldıkları tespit edilmiştir.

Eğitim çalışanları algılarının psikolojik şiddet algı ölçeğinin genel ve alt boyutlarında kıdem değişkenine göre yapılan ANOVA testi sonuçları Tablo 7’de gösterilmiştir.

Tablo 7: İş Yerinde Psikolojik Şiddete Maruz Kalma Düzeyinin Katılımcıların Kıdemlerine Bağlı Olarak Değişimine İlişkin Varyans Analizi Sonuçları

Boyutlar	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Ortalama Kare	F	p	Fark
İletişim Biçimi ve Etkileri	Gruplar Arası	3,888	4	,972	3,608	,010	2-5,4-5,
	Grup İçi	19,662	73	,269			
	Toplam	23,550	77				
Sosyal İlişkilere Saldırı	Gruplar Arası	6,082	4	1,521	3,093	,021	3-5
	Grup İçi	35,884	73	,492			
	Toplam	41,966	77				
İtibara Saldırı	Gruplar Arası	4,400	4	1,100	11,705	,000	1-5,2-5,3-5,4-5
	Grup İçi	6,860	73	,094			
	Toplam	11,260	77				
Yaşam ve İş Kalitesine Saldırı	Gruplar Arası	8,153	4	2,038	25,050	,000	1-5,2-5,3-5,4-5
	Grup İçi	5,940	73	,081			
	Toplam	14,093	77				
Doğrudan Sağlığı Etkileyen	Gruplar Arası	2,757	4	,689	12,027	,000	1-4,1-5,2-4,2-5,3-4,3-5
	Grup İçi	4,183	73	,057			
	Toplam	6,940	77				
Genel Ortalama	Gruplar Arası	4,098	4	1,025	14,620	,000	1-5,2-5,3-5,4-5
	Grup İçi	5,116	73	,070			
	Toplam	9,214	77				

($p<0.05$) (1: 1-5 yıl, 2: 6-10 yıl, 3: 11-15 yıl, 4: 16-20 yıl, 5: 21 ve üstü yıl kıdem aralığı)

Tablo 7 incelendiğinde İletişim Biçimi ve Etkileri ve Sosyal İlişkilere Saldırı, İtibara Saldırı, Yaşam ve İş Kalitesine Saldırı, Doğrudan Sağlığı Etkileyen alt boyutları ile genel ortalamada yapılan anova testinin sonuçlarına göre anlamlı bir fark bulunduğu belirlenmiştir ($p<0.05$). İletişim biçimi ve etkileri boyutunda farkın hangi gruplar arasında olduğunu bulmak amacı ile yapılan Scheffe testinin sonuçlarına göre 21 yıl ve üstü yıl kıdeme sahip ($\bar{X}= 2,20$) olanların, 6-10 yıl kıdeme sahip ($\bar{X}= 1,43$), ve 16-20 yıl kıdeme sahip ($\bar{X}= 1,36$) olanlara göre daha fazla iletişim biçimi ve etkileri boyutuna maruz kaldıkları tespit edilmiştir. Sosyal ilişkilere saldırı boyutunda farkın hangi gruplar arasında olduğunu bulmak amacı ile yapılan Scheffe testinin sonuçlarına göre 21 yıl ve üstü yıl kıdeme sahip ($\bar{X}= 2,93$) olanların, 11-15 yıl kıdeme sahip ($\bar{X}= 2,00$) olanlara göre daha fazla Sosyal ilişkilere saldırı boyutuna maruz kaldıkları görülmektedir. İtibara saldırı boyutunda farkın hangi gruplar arasında olduğunu bulmak amacı ile yapılan Scheffe testinin sonuçlarına göre 21 yıl ve üstü yıl kıdeme sahip ($\bar{X}= 2,41$) olanların; 1-5 yıl kıdeme sahip ($\bar{X}= 1,60$), 6-10 yıl kıdeme sahip ($\bar{X}= 1,50$), 11-15 yıl kıdeme sahip ($\bar{X}= 1,66$) ve 16-20 yıl kıdeme sahip ($\bar{X}= 1,83$) olanlara göre daha fazla itibara saldırı boyutuna maruz kaldıkları saptanmıştır. Yaşam ve iş kalitesine saldırı boyutunda farkın hangi gruplar arasında olduğunu bulmak amacı ile yapılan Scheffe testinin sonuçlarına göre 21 yıl ve üstü yıl kıdeme sahip ($\bar{X}= 2,50$) olanların; 1-5 yıl kıdeme sahip ($\bar{X}= 1,33$), 6-10 yıl kıdeme sahip ($\bar{X}= 1,30$), 11-15 yıl kıdeme sahip ($\bar{X}= 1,42$) ve 16-20 yıl kıdeme sahip ($\bar{X}= 1,58$) olanlara göre daha fazla yaşam ve iş kalitesine saldırı boyutuna maruz kaldıkları belirlenmiştir. Doğrudan sağlığı etkileyen boyutunda farkın hangi gruplar arasında olduğunu bulmak amacı ile yapılan Scheffe testinin sonuçlarına göre 16-20 yıl kıdeme sahip ($\bar{X}= 1,47$) olanların 1-5 yıl kıdeme sahip ($\bar{X}= 1,06$) olanlara göre, 21 yıl ve üstü yıl kıdeme sahip ($\bar{X}= 1,67$) olanların 1-5 yıl kıdeme sahip ($\bar{X}= 1,06$) olanlara göre, 16-20 yıl kıdeme sahip ($\bar{X}= 1,47$) olanların 6-10 yıl

kıdeme sahip ($\bar{X}= 1.13$) olanlara göre, 21 yıl ve üstü yıl kıdeme sahip ($\bar{X}= 1,67$) olanların 6-10 yıl kıdeme sahip ($\bar{X}= 1.13$) olanlara göre, 16-20 yıl kıdeme sahip ($\bar{X}= 1,47$) olanların 11-15 yıl kıdeme sahip ($\bar{X}= 1.11$) olanlara göre, 21 yıl ve üstü yıl kıdeme sahip ($\bar{X}= 1,67$) olanların 11-15 yıl kıdeme sahip ($\bar{X}= 1.11$) olanlara göre daha fazla doğrudan sağlığı etkileyen boyutuna maruz kaldıkları tespit edilmiştir. Genel ortalamada farkın hangi gruplar arasında olduğunu bulmak amacı ile yapılan Scheffe testinin sonuçlarına göre 21 yıl ve üstü yıl kıdeme sahip ($\bar{X}= 2,34$) olanların; 1-5 yıl kıdeme sahip ($\bar{X}= 1,64$), 6-10 yıl kıdeme sahip ($\bar{X}= 1,50$), 11-15 yıl kıdeme sahip ($\bar{X}= 1,55$) ve 16-20 yıl kıdeme sahip ($\bar{X}= 1,62$) olanlara göre daha fazla maruz kaldıkları belirlenmiştir.

Eğitim çalışanları algılarının psikolojik şiddet algı ölçeğinin genel ve alt boyutlarında kurumdaki görev değişkenine göre yapılan ANOVA testi sonuçları Tablo 8’de gösterilmiştir.

Tablo 8: İş Yerinde Psikolojik Şiddete Maruz Kalma Düzeyinin Katılımcıların Kurumdaki Görevlerine Bağlı Olarak Değişimine İlişkin Varyans Analizi Sonuçları

Boyutlar	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Ortalama Kare	F	p	Fark
İletişim Biçimi ve Etkileri	Gruplar Arası	0,897	4	0,224	0,723	,579	
	Grup İçi	22,653	73	0,31			
	Toplam	23,55	77				
Sosyal İlişkilere Saldırı	Gruplar Arası	4,392	4	1,098	2,134	,085	
	Grup İçi	37,573	73	0,515			
	Toplam	41,966	77				
İtibara Saldırı	Gruplar Arası	4,342	4	1,085	11,455	,000	1-4,1-5,2-4,2-5,3-4
	Grup İçi	6,918	73	0,095			
	Toplam	11,26	77				
Yaşam ve İş Kalitesine Saldırı	Gruplar Arası	5,644	4	1,411	12,19	,000	1-5,2-5,3-5
	Grup İçi	8,449	73	0,116			
	Toplam	14,093	77				
Doğrudan Sağlığı Etkileyen	Gruplar Arası	1,902	4	0,476	6,89	,000	1-4,1-5,2-4
	Grup İçi	5,038	73	0,069			
	Toplam	6,94	77				
Genel Ortalama	Gruplar Arası	2,848	4	0,712	8,164	,000	1-4,1-5,2-4,2-5
	Grup İçi	6,366	73	0,087			
	Toplam	9,214	77				

($p<0.05$) (1: Sınıf Öğretmeni, 2: Branş Öğretmeni, 3: İdareci, 4: Memur, 5: Hizmetli)

Tablo 8 incelendiğinde İletişim Biçimi ve Etkileri ve Sosyal İlişkilere Saldırı alt boyutlarında yapılan anova testinin sonuçlarına göre anlamlı fark olmadığı tespit edilmiştir ($p>0.05$). İtibara Saldırı, Yaşam ve İş Kalitesine Saldırı, Doğrudan Sağlığı Etkileyen alt boyutları ile genel ortalama yapılan anova testi sonuçlarına göre anlamlı bir fark bulunduğu belirlenmiştir ($p<0.05$). İtibara saldırı boyutunda farkın hangi gruplar arasında olduğunu bulmak amacı ile yapılan Scheffe testinin sonuçlarına göre memur ($\bar{X}=2,75$) olarak görev yapanların sınıf öğretmeni ($\bar{X}=1,57$) olarak görev yapanlara göre, hizmetli olarak görev yapanların ($\bar{X}= 2, 33$) sınıf öğretmeni ($\bar{X}=1,57$) olarak görev yapanlara göre, memur ($\bar{X}=2,75$) olarak görev yapanların branş öğretmeni ($\bar{X}=1,71$) olarak görev yapanlara göre, hizmetli olarak görev yapanların ($\bar{X}= 2, 33$) branş öğretmeni ($\bar{X}=1,71$) olarak görev yapanlara göre, memur ($\bar{X}=2,75$) olarak görev yapanların idareci ($\bar{X}=1,85$) olarak görev yapanlara göre daha fazla İtibara saldırı boyutuna maruz kaldıkları görülmüştür. Yaşam ve iş kalitesine saldırı boyutunda farkın hangi gruplar arasında olduğunu bulmak amacı ile yapılan Scheffe testinin sonuçlarına göre hizmetli olarak görev yapanların ($\bar{X}= 2, 58$); sınıf öğretmeni ($\bar{X}=1,33$) olarak görev yapanlara, branş öğretmeni ($\bar{X}=1,53$) olarak görev yapanlara ve idareci ($\bar{X}=1,67$) olarak görev yapanlara göre daha fazla yaşam ve iş kalitesine boyutuna maruz kaldıkları tespit edilmiştir. Doğrudan sağlığı etkileyen boyutunda farkın hangi gruplar arasında olduğunu bulmak amacı ile yapılan Scheffe testinin sonuçlarına göre memur ($\bar{X}=1,83$) olarak görev yapanların sınıf öğretmeni ($\bar{X}=1,12$) olarak görev yapanlara göre, hizmetli olarak görev yapanların ($\bar{X}= 1,67$) sınıf öğretmeni ($\bar{X}=1,12$) olarak görev yapanlara göre, memur ($\bar{X}=1,83$) olarak görev yapanların branş öğretmeni ($\bar{X}=1,16$) olarak görev yapanlara göre daha fazla maruz kaldıkları saptanmıştır. Genel ortalamada farkın hangi gruplar arasında olduğunu bulmak amacı ile yapılan Scheffe testinin sonuçlarına göre memur ($\bar{X}=2,40$) olarak görev yapanların sınıf öğretmeni ($\bar{X}=1,52$) olarak görev yapanlara göre, hizmetli olarak görev yapanların ($\bar{X}= 2, 22$) sınıf öğretmeni ($\bar{X}=1,52$) olarak görev yapanlara göre, memur ($\bar{X}=2,40$) olarak görev yapanların branş öğretmeni ($\bar{X}=1,60$) olarak görev yapanlara göre, hizmetli olarak görev yapanların ($\bar{X}= 2, 22$) branş öğretmeni ($\bar{X}=1,60$) olarak görev yapanlara göre daha fazla maruz kaldıkları tespit edilmiştir.

4.SONUÇ

Araştırmada özellikle toplumun geleceğini belirleyen eğitim örgütlerinde psikolojik şiddet uygulama düzeyleri belirlenmeye çalışılmıştır. Eğitim çalışanlarının psikolojik şiddete maruz kalma algıları aritmetik ortalama ve standart sapma sonuçları incelendiğinde eğitim çalışanlarının psikolojik şiddete maruz kalma algı düzeylerinin “düşük” düzeyde olduğu görülmektedir. İlgili literatürde yapılan bazı araştırmaların bulguları bu araştırmanın bulgularını desteklemektedir. Karcıoğlu ve Çelik (2012) tarafından yapılan araştırma analiz sonuçlarına göre çalışanların mobbing algıları oldukça düşük olup kendini gösterme ve mesleki konuma yönelik saldırıların algısı nispeten biraz daha yüksektir. Bazı araştırmalarda farklı bulgular elde edilmiştir. Tınaz, Gök ve Karatuna (2013) tarafından yapılan çalışma, “psikolojik tacizin bu örneklem grubunda yaygınlıkla rastlanan bir işyerini sorunu olduğunu ortaya koymuştur” denilmektedir.

Araştırmamızda yapılan T testi sonuçları değerlendirildiğinde, cinsiyet değişkenine göre tüm alt boyutlarda ölçek puanında anlamlı farklılık oluşturmadığını tespit edilmiştir. İlgili literatürde yapılan bazı araştırmaların bulguları bu araştırmanın bulgularını desteklemektedir. Ocak (2008) tarafından yapılan araştırmada işyerinde duygusal tacize uğrama algılarının öğretmenlerin cinsiyetine göre farklılık göstermediği belirlenmiştir. Abay (2009) tarafından yapılan araştırmada öğretmenlerin psikolojik şiddet algıları ile cinsiyet arasında anlamlı bir ilişki olmadığı belirlenmiştir. Canbaz (2014) tarafından yapılan araştırmada katılımcıların algıladıkları psikolojik şiddet öğretmenlerin cinsiyetlerine göre anlamlı bir farklılık göstermediği istatistiksel olarak görmüştür. İlgili literatürde yapılan bazı araştırmaların bulguları ise bu araştırmanın bulgularını desteklememektedir. Bulut (2017) tarafından yapılan çalışmada Mobbing alt ölçeklerden bazılarında cinsiyet değişkeni ile anlamlı farklılık varken ile bazı alt ölçeklerinde cinsiyet arasında anlamlı bir farklılık olmadığı belirtilmiştir. Erdoğan (2012) yaptığı araştırmada psikoşiddetin cinsiyet değişkenine göre istatistiksel farklılık belirlenmiştir. Aydın (2009) cinsiyet değişkeni açısından bazı davranışların ve psikolojik şiddet boyutlarının algılanmasında anlamlı farklılıklar olduğunu saptamıştır.

Medeni durum değişkenine göre Yaşam ve İş Kalitesine Saldırı ile Doğrudan Sağlığı Etkileyen alt boyutlarında yapılan T testi sonuçlarına göre anlamlı bir farklılık olduğu saptanmıştır. Evlilerin algıları bekâr olan çalışanların algılarına göre olumsuz bir algıya sahip olduğu belirlenmiştir. İlgili literatürde yapılan bazı araştırmaların bulguları bu araştırmanın bulgularını desteklemektedir. Bulut (2017) tarafından yapılan çalışmada Mobbing alt ölçeklerden bazılarında medeni durum değişkeni ile anlamlı farklılık varken ile bazı alt ölçeklerinde medeni durum arasında anlamlı bir farklılık olmadığı belirtilmiştir. Erdoğan (2012) yaptığı araştırmada psikoşiddetin medeni durum değişkenine göre istatistiksel farklılık belirlenmiştir. Aydın (2009) medeni durum değişkeni açısından bazı davranışların ve psikolojik şiddet boyutlarının algılanmasında anlamlı farklılıklar olduğunu saptamıştır.

Bazı araştırmalarda farklı bulgular elde edilmiştir. Ocak (2008) tarafından yapılan araştırmada İşyerinde duygusal tacize uğrama algılarının öğretmenlerin medeni haline göre farklılık göstermediği belirtmiştir. Abay (2009) tarafından yapılan araştırmada öğretmenlerin psikolojik şiddet algıları ile medeni durum arasında anlamlı bir ilişki olmadığı belirlenmiştir. Canbaz (2014) tarafından yapılan araştırmada araştırmanın yapıldığı okullardaki öğretmenlerin, psikolojik şiddet davranışları algılamalarında medeni durumlarının bir fark yaratmadığı şeklinde yorumlanmıştır.

Eğitim durumu değişkenine göre İtibara Saldırı, Yaşam ve İş Kalitesine Saldırı, Doğrudan Sağlığı Etkileyen alt boyutlarında ve genel ortalama yapılan T testi sonuçlarına göre anlamlı bir farklılık olduğu saptanmıştır. Lisansüstü eğitime sahip olanların lisans eğitimine sahip olanlara göre olumsuz bir algıya sahip oldukları tespit edilmiştir. İlgili literatürde yapılan bazı araştırmaların bulguları bu araştırmanın bulgularını desteklemektedir. Bulut (2017) tarafından yapılan çalışmada Mobbing alt ölçeklerden bazılarında eğitim düzeyi değişkeni ile anlamlı farklılık varken ile bazı alt ölçeklerinde eğitim düzeyi arasında anlamlı bir farklılık olmadığı belirtilmiştir. Erdoğan (2012) yaptığı araştırmada psikoşiddetin eğitim durumu değişkenine göre istatistiksel farklılık belirlenmiştir. Bazı araştırmalarda farklı bulgular elde edilmiştir. Ocak (2008) tarafından yapılan araştırmada işyerinde duygusal tacize uğrama algılarının öğretmenlerin eğitim durumuna göre farklılık göstermediği bulunmuştur. Abay (2009) tarafından yapılan araştırmada öğretmenlerin psikolojik şiddet algıları ile eğitim düzeyi arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır. Canbaz (2014) tarafından yapılan araştırmada öğretmenlerin psikolojik şiddet algılarında eğitim durumlarına göre anlamlı istatistiksel bir ilişki olmadığı belirlenmiştir.

Yine araştırmamızda yapılan yaş değişkenine göre İtibara Saldırı, Yaşam ve İş Kalitesine Saldırı, Doğrudan Sağlığı Etkileyen alt boyutları ile genel ortalama yapılan ANOVA testi sonuçlarına göre anlamlı bir fark bulunduğu belirlenmiş olup yaşça büyük olan eğitim çalışanlarının algılarının yaş küçük olanların algılarına göre daha fazla olumsuz bir algıya sahip oldukları tespit edilmiştir. İlgili literatürde yapılan bazı araştırmaların bulguları bu araştırmanın bulgularını desteklemektedir. Canbaz (2014) tarafından yapılan araştırmada katılımcıların algıladıkları

psikolojik şiddet öğretmenlerin yaş değişkenine göre bazı alt boyutlarda anlamlı farklılık bulunurken, bazı alt boyutlarda anlamlı bir farklılık olmadığı belirlenmiştir. Bazı araştırmalarda farklı bulgular elde edilmiştir. Ocak (2008) tarafından yapılan araştırmada işyerinde duygusal tacize uğrama algılarının öğretmenlerin yaşına göre farklılık göstermediği tespit edilmiştir. Abay (2009) tarafından yapılan araştırmada öğretmenlerin psikolojik şiddet algıları ile yaş arasında anlamlı bir ilişki olmadığı belirlenmiştir. Bulut (2017) tarafından yapılan çalışmada öğretmenlerinin mobbinge maruz kalma durumları yaşa bağlı olarak anlamlı bir şekilde değişmemiştir. Erdoğan (2012) yaptığı araştırmada yaş değişkenine göre psikoşiddet algısında gruplar arasında bir farklılaşmaya neden olmadığını tespit etmiştir.

Kıdem değişkeninde İletişim Biçimi ve Etkileri ve Sosyal İlişkilere Saldırı, İtibara Saldırı, Yaşam ve İş Kalitesine Saldırı, Doğrudan Sağlık Etkileyen alt boyutları ile genel ortalamada yapılan ANOVA testinin sonuçlarına göre anlamlı bir fark bulunduğu belirlenmiştir. Kıdemi fazla olan eğitim çalışanlarının olumsuz bir algıya sahip oldukları tespit edilmiştir. İlgili literatürde yapılan bazı araştırmaların bulguları bu araştırmanın bulgularını desteklemektedir. Ocak (2008) tarafından yapılan araştırmada işyerinde duygusal tacize uğrama algılarının öğretmenlerin kıdemine göre farklılık gösterdiği görülmektedir. Canbaz (2014) tarafından yapılan araştırmada katılımcıların algıladıkları psikolojik şiddet öğretmenlerin kıdem değişkenine göre bazı alt boyutlarda anlamlı farklılık bulunurken, bazı alt boyutlarda anlamlı farklılık olmadığını belirlemiştir. Aydın (2009) kıdem değişkeni açısından bazı davranışların ve psikolojik şiddet boyutlarının algılanmasında anlamlı farklılıklar olduğunu saptamıştır. Bazı araştırmalarda farklı bulgular elde edilmiştir. Abay (2009) tarafından yapılan araştırmada öğretmenlerin psikolojik şiddet algıları ile kıdem arasında anlamlı bir ilişki olmadığı belirlenmiştir. Bulut (2017) tarafından yapılan çalışmada ortaöğretim öğretmenlerinin mobbinge maruz kalma durumları kıdem arasında istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde değişmemiştir. Erdoğan (2012) yaptığı araştırmada kıdem değişkenine göre psikoşiddet algısında gruplar arasında bir farklılaşmaya neden olmadığını tespit etmiştir.

Kurumdaki görev değişkenlerine göre İtibara Saldırı, Yaşam ve İş Kalitesine Saldırı, Doğrudan Sağlık Etkileyen alt boyutları ile genel ortalama yapılan ANOVA testi sonuçlarına göre anlamlı bir fark bulunduğu belirlenmiş olup kurumdaki görevi memur ve hizmetli olanların olumsuz bir algıya sahip oldukları görülmüştür. İlgili literatürde yapılan bazı araştırmaların bulguları bu araştırmanın bulgularını desteklemektedir. Bulut (2017) tarafından yapılan çalışmada ortaöğretim öğretmenlerinin mobbinge maruz kalma durumları ile okul içinde alınan görev arasında anlamlı bir ilişki vardır. Aydın (2009) görev değişkeni açısından bazı davranışların ve psikolojik şiddet boyutlarının algılanmasında anlamlı farklılıklar olduğunu saptamıştır. Bazı araştırmalarda farklı bulgular elde edilmiştir. Bazı araştırmalarda farklı bulgular elde edilmiştir. Abay (2009) tarafından yapılan araştırmada öğretmenlerin psikolojik şiddet algıları ile mezuniyet alanı arasında anlamlı bir ilişki olmadığı belirlenmiştir. Erdoğan (2012) yaptığı araştırmada branş değişkenine göre psikoşiddet algısında gruplar arasında bir farklılaşmaya neden olmadığını tespit etmiştir.

Araştırmada uygulanan ankete katılan eğitim çalışanlarının psikolojik şiddet algıları çok düşük düzeyde çıkmıştır. Buradan genel olarak anketteki psikolojik şiddet davranışlara maruz kalmadıkları ya da yapılan davranışları psikolojik şiddet olarak algılamadıkları söylenebilir.

Sonuç olarak bu araştırmada psikolojik şiddet algıları çok düşük düzeyde çıkmış olsa da eğitim örgütlerinde psikolojik şiddet eylemlerinin var olduğu görülmektedir. Bu saldırılar karşısında hem mağdurların hem de izleyicilerin sessiz kalınmaması gerektiği, yazılı ya da sözlü olarak üst makamlara başvurularak yasal yolların da kullanılması gerektiği söylenebilir. Toplumların geleceğini belirleyen en önemli faktörlerden birisi eğitimidir. Eğitimin her geçen gün önemi daha da artmaktadır. Eğitim, toplum kültürünün devamlılığının yanı sıra toplumsal değişim ve dönüşümün temelini oluşturmaktadır. Psikolojik şiddet ise bu durumu engelleyici etmenlerin başında gelmektedir. Toplumun her kesiminde teknolojik gelişmelere bağlı olarak bireyler sürekli etkileşim ve paylaşım halindedirler. Bundan dolayı toplumda kişisel ve sosyal farklılıklar daha ön plana çıkmaktadır. Kişisel ve sosyal farklılıklardan dolayı uzlaşmazlık ve çatışmalar ortaya çıkmaktadır. Ortaya çıkan çatışmalar görmezden gelinerek belli bir süre sonra psikolojik şiddeti meydana getirmektedir. Eğitim örgütlerinde psikolojik şiddetin varlığı iyi bir eğitim-öğretim ortamı oluşumunu engeller ve dolayısıyla topluma zarar verir. Eğitim örgütlerinde var olan bir olgu toplumun her yerinde var olduğu sonucunu doğuracağı düşünülmektedir.

Eğitim personellerinin psikolojik şiddet algılarının incelendiği bu araştırmada, elde edilen bulgular göz önünde bulundurularak geliştirilen öneriler şunlardır:

- ✓ Araştırma örnekleme açısından sınırlı bir çalışmadır. Daha geniş ve yaygın örneklemler üzerinde çalışılması fayda sağlayacaktır.

- ✓ Psikolojik şiddetin türleri iyi araştırılmalı ve açıklanmalıdır. Aynı zamanda “bu türler oluşumları da temel alınmak sureti ile nasıl tedavi edilebilir veya bu şiddet türü nasıl önlenebilir?” şeklinde çeşitli araştırmalara konu edilmelidir.
- ✓ Bu alanda daha fazla eser verilmesi ve bu eserlerin doğru analizi önem taşımaktadır.
- ✓ Basın ve yayın organlarında bu konuya daha çok yer verilerek kamuoyu bilinçlendirilmelidir.
- ✓ Hukuk sisteminde psikolojik şiddet kavramına daha fazla yer verilmesi gerekmektedir.
- ✓ Her ne kadar araştırmacının genel sonucu olarak, eğitim personelinin psikolojik şiddet algıları ölçekte çok düşük düzeyde ise de, eğitim personeli açısından var olan bu olumlu atmosferin daha da geliştirilmesi için hizmet içi eğitim seminerleri ile konu hakkında bilgilendirilmeleri faydalı olacaktır.
- ✓ Yöneticileri çatışma ve psikolojik şiddet konusunda eğitim almaları sağlanmalıdır.
- ✓ Çatışma ve çatışmanın sonucu olarak psikolojik şiddeti engellemesi için yöneticilerin;
- ✓ Örgüt içerisinde iletişimi geliştirmesi
- ✓ Adaletli olması,
- ✓ Eşitlik kavramını yerleştirmesi,
- ✓ Takım ruhunu geliştirilmesi faydalı olacaktır.

KAYNAKÇA

1. Abay, A. (2009). “İlköğretim Okullarında Çalışan Öğretmenlerin Psikolojik Şiddet Algıları ile Sosyal Destek Algıları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi” Yüksek Lisans Tezi, Maltepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul
2. Aydın Ö. B. (2009). “Ortaöğretim Kurumlarında Görev Yapan Okul Yöneticisi ve Öğretmenlerin Mobbing (Psikolojik Şiddet)’e Maruz Kalma Düzeyleri” , Yüksek Lisans Tezi, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Çanakkale
3. Bulut, H. (2007). “Ortaöğretim Öğretmenlerinde Psikolojik Şiddet Düzeyi(Mobbing)” Yüksek Lisans Tezi, Niğde Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Niğde
4. Cambaz, Ö. (2014). “Öğretmenlerin Psikolojik Şiddet Algılarının Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi” , Yüksek Lisans Tezi, Okan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul
5. Cemaloğlu, N. (2007). “Okul Yöneticilerinin Liderlik Stilleri ile Yıldırma Arasındaki İlişki”, “Davenport. (2003). Akt.” Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 2007(33):77-87
6. Çomak, E. (2011). “İlköğretim Öğretmenlerinin İlköğretim Okullarında Yaşadıkları Yıldırma Durumları” ,Yüksek Lisans Tezi, Mersin Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Mersin
7. Erdoğan, Ö. (2012), “İlköğretim Okullarında Görev Yapan Öğretmen Algılarına Göre Psikolojik Şiddet (MOBBİNG) ve Örgüt İklimi Arasındaki İlişkinin İncelenmesi” Yüksek Lisans Tezi, Kastamonu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kastamonu
8. Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu, 2011, “İş Yerinde Psikolojik Taciz (mobbing) ve Çözüm Önerileri Komisyon Raporu, No:6, TBMM
9. Karasar, N. (2005). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*, Nobel Yayın Dağıtım, Ankara:
10. Karcıoğlu, F & Akbaş, S. (2010). “ İşyerinde psikolojik şiddet ile iş tatmini ilişkisi” , Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, 2010 (3):139-161.
11. Karcıoğlu, F & Çelik, Ü. (2012). “Mobbing(Yıldırma) ve Örgütsel Bağlılığa Etkisi”, Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, 2012 (1):59-75.
12. Leymann, H. (1996), “The Content and Development of Bullying at Work”, *Euoropan Journal of Work and Organizational Psychology*, 1996 (165):170- 173.
13. Ocak, S. (20088). “Öğretmenlerin Duygusal Taciz (Mobbing)’e İlişkin Algıları” Yüksek Lisans Tezi, Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Edirne
14. Tınaz, P. (2006). “İşyerinde Psikolojik Taciz”, *Çalışma ve Yoplum Dergisi*, 2006(3):11-22
15. Tınaz, P.; Gök, S. & Karatuna, I. (2013). “Sosyal Güvenlik Kurumu Çalışanlarının İşyerinde Psikolojik Taciz Algıları: Yaygınlık, Türler, Nedenler ve Bireysel Mücadele Yöntemleri”, *Çalışma İlişkileri Dergisi*, 2013(1):39-53.